

Голові
спеціалізованої вченої ради
ДФ 08.866.001
в Дніпропетровському
регіональному інституті
державного управління
Національної академії
державного управління
при Президентові України
доктору наук
з державного управління,
професору
Баштаннику В. В.

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Колтун Вікторії Семенівни
на дисертаційну роботу Сахарової Катерини Олександрівни «Публічне управління інтелектуальним потенціалом регіону як основа сталого розвитку»,
поданої до захисту до спеціалізованої вченої ради
ДФ 08.866.01 на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за
спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок із науковими програмами, темами

Реформи в системі публічного управління, які відбуваються в Україні, зокрема, децентралізація влади, продовження адміністративно-територіальної реформи формують нове проблемне поле для наукових досліджень, у тому числі у фокусі наукової уваги мають опинитися питання підвищення інтелектуальної спроможності органів державної влади та місцевого самоврядування. З іншого боку, європейський вектор руху України обумовлює потребу формування стратегій розвитку всіх локальних спільнот відповідно до Глобальних цілей сталого розвитку. Досягнення сталого розвитку держави можливо тільки за умов активізації економіки знань, фундаментом якої є відповідний інтелектуальний потенціал. Багато науковців дотримуються думки, що в інформаційному суспільстві відбувається перетворення знань на основний ресурс соціально-економічного розвитку і науково-технічного прогресу. За умов ресурсної обмеженості певних територій України саме ефективне використання інтелектуальних ресурсів суспільства, регіонів, територіальних громад може стати стимулом соціально-економічного розвитку.

Це обумовлює актуальність теми дисертаційної роботи К.О. Сахарової.

Дисертаційна робота висвітлює результати наукових досліджень автора, що отримані в процесі реалізації комплексного наукового проекту Національної академії державного управління при Президентові України (далі – Національна академія) «Державне управління та місцеве самоврядування» (номер державної реєстрації 0199U002827). Проблематика дисертації відповідає темам науково-

дослідних робіт «Управління потенціалом сталого розвитку територій в умовах децентралізації влади» (державний реєстраційний номер 0116U002651) та «Розробка знаннєвої моделі професійної освіти фахівців публічного управління і адміністрування за напрямом «Сталий розвиток територій»» (державний реєстраційний номер 0118U006489), що розроблялися кафедрою економіки та регіональної економічної політики, а також темам «Трансформація статусу посадової особи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади» (державний реєстраційний номер 0117U007184) та «Підвищення інтегральної компетентності в діяльності депутатів рад: зміст, засоби» (державний реєстраційний номер 0118U006489) кафедри державного управління та місцевого самоврядування Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії, в процесі виконання яких роль авторки полягала в розробці наукових положень і практичних рекомендацій для органів влади щодо вдосконалення механізмів управління розвитком інтелектуального потенціалу.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів підтверджується опрацюванням значної кількості наукових праць за темою дослідження, нормативно-правової бази, а також використанням достатнього комплексу методів наукового дослідження, апробацією наукових результатів на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях.

Ознайомлення з текстом дисертації дозволяє констатувати глибину розроблення автором досліджуваної проблематики, новизну його наукового доробку. Дисертаційна робота має логічну структурну побудову, її змісту повною мірою розкриває тему наукового дослідження. Отримані здобувачем результати дисертаційної роботи, сформульовані висновки і рекомендації є науково обґрунтованими. Дисертація К.О. Сахарової написана грамотно, українською мовою з дотриманням наукового стилю викладу матеріалу.

3. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуального науково-прикладного завдання щодо теоретико-методологічного обґрунтування концептуальних засад публічного управління інтелектуальним потенціалом регіону як основи сталого розвитку в умовах децентралізації влади в Україні.

Найбільш важливими положеннями, сформульованими в дисертації, можна відмітити такі:

– обґрунтування методологічного інструментарію дослідження інтелектуального потенціалу регіону, зокрема методологічної тріади, на підставі інтеграції системної, універсалістської, діяльнісної парадигм, що дозволяє визначити складові інтелектуального потенціалу регіону та функції – системоутворююча; інтеграційна; конструктивна; розподільча; мотиваційно-мобілізаційна; відтворююча, що дозволяє визначити структурно-функціональні характеристики інтелектуального потенціалу регіону (с. 42 – 49);

– розробка структури інтегрованого механізму публічного управління інтелектуальним потенціалом регіону як основи сталого розвитку в умовах децентралізації влади в Україні. Авторським внеском до інтерпретації структури такого механізму виступає логічне поєднання системних характеристик структурних елементів (інтелектуальний потенціал органів державної влади та місцевого самоврядування регіону; інтелектуальний потенціал кадрів інтелектуальної сфери суспільної праці, інтелектуальний потенціал, закладений в знаннях, інноваційних процесах, технологіях, видах інноваційної продукції, які існують на території регіону) та інституціональних зв'язків у тріадах «влада – бізнес – громадянське суспільство», «освіта – наука – інновації», «освіта – наука – виробництво» з урахуванням впливу зовнішніх та внутрішніх чинників та умов (інституціональних, фінансових, інфраструктурних, соціальних), збалансованих конкретними методами, інструментами та відповідними управлінськими рішеннями (с. 148 – 159);

– визначення чинників та умов публічного управління інтелектуальним потенціалом регіону, які класифіковано на зовнішні та внутрішні, а також на інституціональні; економічні; соціальні; інфраструктурні (с. 85 – 104);

– обґрунтування шляхів удосконалення публічного управління інтелектуальним потенціалом регіону, зокрема запропоновано алгоритм формування системи публічного управління інтелектуальним потенціалом регіону, алгоритм цільової підготовки управлінських кадрів у регіоні, технології використання форсайту, краутсорсингу та бенчмаркінгу у процесі визначення напрямів реалізації інтелектуального потенціалу для забезпечення пріоритетів регіонального розвитку (с. 178 – 206).

Запорукою отриманої наукової новизни, як видається, є повнота дослідження проблеми та вдало обраний методичний інструментарій, що є важливою складовою дійсних наукових пошуків.

4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Основні наукові положення і висновки дисертації висвітлено у 34 наукових працях, зокрема 2 колективних монографіях, 10 статтях у наукових фахових виданнях та 2 статтях в зарубіжних наукових виданнях, 20 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, у т.ч. міжнародних.

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам п.11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року.

Дисертаційна робота К.О.Сахарової перевірена на унікальність тексту у Причорноморському науково-дослідному інституті економіки та інновацій. Перевірка проводилась за допомогою ліцензованого програмного забезпечення PRAGMA 6 – детектор плагіату (власник ліцензії – Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій). Перевірка показала, що унікальність україномовного варіанту тексту складає 83%, російськомовного – 94 %. Порухень академічної доброчесності не виявлено.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації

1. На с. 24. дисертації вказано, що «практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені й науково обґрунтовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані в практичній роботі органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій ....». Водночас, у переліку зацікавлених сторін відсутні посадові особи місцевого самоврядування, вплив яких на управління інтелектуальним потенціалом є доволі значущим.
2. При аналізі зв'язку поняття «інтелектуальний потенціал» з суміжними категоріями (викладеному автором на с. 39 – 40) було би доречним більш чітко сформулювати термінологічну відмінність між поняттями «інтелектуальні ресурси» – «інтелектуальний потенціал»
3. На с. 45 дисертанткою згадуються «гносеологічні парадокси»: «Однак це труднощі методологічного порядку, хоча далекі наслідки їх можуть бути й світоглядними, в тому числі етичними, економічними, ідеологічними та ін. Крім того, є парадокси гносеологічного, об'єктивного характеру». Водночас, у тексті дисертації не деталізується їх специфіка та вплив на досліджувані у процеси.
4. До наведеного на с. 54 -55 опису структури інтелектуального потенціалу регіону видається доцільним додати такий суб'єкт, як молодь, що навчається, але ще не посіла гідне місце серед наведених структур – працівників органів публічного управління та тих, хто працює в інтелектуальній сфері суспільної праці (зокрема – студентство, яке навчається з відривом від виробництва).
5. У наведеній на Рис.1.9. (с. 67) дисертанткою схемі взаємодії структурних елементів регіону під час публічного управління інтелектуальним потенціалом, у переліку механізмів, що забезпечують інтелектуальну діяльність, не наведено організаційний механізм, хоча, на нашу думку, це було би вельми доречним.
6. При аналізі впливу інформаційно-комп'ютерних технологій на інтелектуальний потенціал (с.69) було би доцільно вказати на штучний інтелект.
7. У таблиці 2.6. (с.106 – 107) було би доречним розмежувати зарубіжний і вітчизняний досвід оцінювання інтелектуального потенціалу (чи окремих його складових) особистостей, соціальних груп, колективів і об'єктів, у т.ч. – визначити ряд зарубіжних підходів, доцільних для адаптації в Україні.

6. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Зазначені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації, носять дискусійний характер та не знижують наукової вагомості представленого дослідження. Дисертація Сахарової Катерини Олександрівни «Публічне управління інтелектуальним потенціалом регіону як основа сталого розвитку» є самостійною та завершеною науковою працею, містить результати, що у сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо теоретико-методологічного обґрунтування концептуальних засад публічного управління інтелектуальним потенціалом регіону як основи сталого розвитку в умовах

децентралізації влади в Україні.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в якості теоретичної і методологічної основи для оптимізації державно-управлінської діяльності в Україні шляхом подальшого удосконалення суспільних відносин, удосконалення механізмів прийняття державно-управлінських рішень.

Оформлення дисертації відповідає вимогам нормативних документів МОН України, які встановлені для відповідного типу кваліфікаційних робіт.

Таким чином, за формальними та змістовими ознаками виконана дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. № 283), п.10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 06 березня 2019 року № 167, а її авторка, Сахарова Катерина Олександрівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
доцент, професор кафедри регіонального управління,
місцевого самоврядування та управління містом
Національної академії державного управління при
Президентіві України

 В.С. Колтун

